

De constructie van autisme in documentaire

Een onderzoek naar de constructie van autisme in de documentaire *Het beste voor Kees*

Door: Niels Gores

Leerlingnummer: 3932486

Opleiding: Communicatie- en informatiewetenschappen

Begeleider: A. Meuzelaar

Studiejaar: 2016

Blok: 4

Datum: 17-06-2016

Woorden: 6458

Abstract

De laatste jaren zijn er verschillende documentaires met autisten in de hoofdrol verschenen. Eén van deze documentaires is de documentaire HET BESTE VOOR KEES. Autisme leent zich goed voor films. De aparte eigenschappen van een autist leiden namelijk vaak tot sensatie. Het onderzoek naar autisme in de media richt zich voornamelijk op fictiefilms. Zo worden in veel onderzoeken de films RAIN MAN en MERCURY RISING onderzocht. Wat uit onderzoek blijkt is dat er in fictiefilms veel stereotiepe eigenschappen van autisme worden overdreven. Dit heeft als gevolg dat het autistische personage als the Other wordt gezien. In dit onderzoek richt ik me op welk beeld van autisme er wordt geconstrueerd in de documentaire HET BESTE VOOR KEES. De theorie van Bill Nichols zal centraal staan in dit onderzoek. Volgens Nichols geeft een documentaire de representatie van de werkelijkheid. Met behulp van retorische middelen creëert de documentairemaker een bepaald beeld van autisme. Er zal in dit onderzoek dan ook gebruikt worden gemaakt van een retorische analyse. In de analyse komt naar voren dat er in de documentaire een aantal stereotiepe elementen van autisme wordt overdreven. Een voorbeeld hiervan is de gehoorgevoeligheid van Kees. Ook wordt Kees in de documentaire neergezet als een moederskindje. Uiteindelijk construeren de verschillende stereotyperingen in de documentaire een uitzichtloze situatie. Door zijn autisme is Kees niet in staat om zonder zijn ouders te leven, wanneer zij er niet meer zijn.

Inhoudsopgave

Abstract	2
Inleiding	4
Hoofdstuk 1: de representatie van autisme in de media	7
Hoofdstuk 2: de voice van de documentaire	10
2.1 Voice	10
2.2 Invention	11
2.3 Arrangement	12
2.4 Style	12
Hoofdstuk 3: Methodologie	14
Hoofdstuk 4: Analyse	15
4.1 Synopsis	15
4.2 Arrangement	15
4.3 Style	17
4.3.1 Mise-en-scène	17
4.3.2 Cameravoering en montage	18
4.3.3 Geluid	20
Hoofdstuk 5: Conclusie	21
Bibliografie	23
Bijlage	24

Inleiding

Terwijl Kees taalless krijgt van een Japanse familie focust de camera zich op het gezicht van Kees' moeder. We zien een close-up van haar gezicht terwijl we op de achtergrond Kees en de Japanse familie aan tafel zien zitten. Onder het fragment is interview met de moeder van Kees te horen. Zij vindt dat Kees, mede dankzij zijn opvoeding, zich goed ontwikkeld heeft als autist. De rustige pianomuziek wordt langzaam zachter, de spanning neemt hierdoor toe. Op het moment dat de documentairemaker een cruciale vraag stelt is de muziek volledig verdwenen. "Dus u vindt eigenlijk dat hij niet meer zo autistisch is?". Moeder beantwoordt deze vraag stellig met: "Nee.". Op het moment dat moeder dit zegt zien we close-ups van Kees die ongemakkelijk om zich heen kijkt. De scène wordt ondersteund door het geluid van een rinkelende telefoon. Kees kijkt geïrriteerd en boos door het horen van de telefoon. Door de keuze in de montage om deze beelden over het interview van de moeder heen te zetten wordt niet alleen het verhaal van Kees zijn moeder ontkracht, maar wordt het stereotiepe beeld van een autisme vergroot. Hij kan namelijk slecht omgaan met omgevingsgeluiden en heeft moeite oogcontact te maken.

Deze scène is slechts een voorbeeld van de vele scènes in de documentaire HET BESTE VOOR KEES waarin stereotiepe kenmerken van autisme worden geconstrueerd door de documentairemaker. Net als in veel andere films met autistische personages, bezit ook Kees een aantal savante eigenschappen. Kees heeft talent voor tekenen, spreekt Japans en kan zelfs zijn eigen Japanse proefwerken maken. In de meeste fictiefilms met autistische personages worden veel stereotiepe eigenschappen aan de autist toegewezen en overdreven. Mediawetenschapper Anthony Baker, tevens vader van een autistische zoon, heeft onderzoek gedaan naar een aantal films met autistische personages in de hoofdrol zoals RAIN MAN en MERCURY RISING.¹ Volgens Baker leent autisme zich goed voor films omdat de eigenaardigheden en de speciale talenten van autisten zich goed lenen voor sensatie.² Het onderzoek van Baker richt zich op fictiefilms en hoe deze gebruik maken van overdreven stereotiepe elementen. Ik ben dan ook benieuwd of er in documentaires ook stereotiepe kenmerken van autisme worden geconstrueerd.

In de documentaire HET BESTE VOOR KEES wordt de autistische Kees Momma gevolgd. Met hulp van zijn ouders kan Kees omgaan met de angsten en obsessies uit het dagelijks leven die hem bezig houden. De documentaire HET BESTE VOOR KEES is erg goed bekeken in Nederland. De documentaire is door de NRCV zelfs bestempeld als kijkcijferhit.³ In de documentaire wordt het vraagstuk beantwoord hoe mensen met autisme verder moeten leven als hun ouders er niet meer zijn. Ook de ouders van Kees spelen een belangrijke rol in de documentaire, vooral zijn moeder

¹ Anthony Baker, "Recognizing Jake: contending with formulaic and spectacularized representations of autism in film," in *Autism and Representation*, red. Mark Osteen (New York: Routledge, 2008).

² *Ibid.*, 229.

³ "Het beste voor Kees ook in herhaling kijkcijfer succes," *De Stentor*, December 31, 2014, geraadpleegd op 16 mei, 2016, <http://www.destentor.nl/algemeen/cultuur/het-beste-voor-kees-ook-in-herhaling-kijkcijfer-succes-1.4694950>.

wordt gezien als de belangrijkste schakel in het leven van Kees. Zij is in principe onmisbaar voor Kees.

De interesse voor de manier waarop retorische middelen worden gebruikt om een beeld van autisme in deze documentaire te construeren heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag. Hoe wordt autisme in de documentaire geconstrueerd? Volgens auteur Bill Nichols leert de *voice* de kijker dat de documentairemaker ons met een bepaald perspectief iets vertelt over de wereld. Door te kijken naar de retorische middelen die worden gebruikt door de documentairemaker probeer ik een antwoord te geven op de hoofdvraag. De volgende deelvragen zullen centraal staan om de hoofdvraag te beantwoorden. Hoe draagt het narratief bij aan de constructie van autisme in de documentaire? Hoe dragen de filmische elementen bij aan de constructie van autisme in de documentaire?

Wat opvalt aan de onderzoeken naar autisme in de media, is dat weinig tot geen onderzoek zich richt op documentaires, terwijl er al een flink aantal documentaires over autisme bestaan.⁴ Veel onderzoek naar de representatie van autisme richt zich op fictiefilms. In het onderzoek van Douwe Draaisma wordt een aantal onderzoeken naar de representatie van autisme in fictiefilms behandeld. De uitkomsten uit eerder onderzoek naar de representatie van autisme in fictiefilms vertalen zich echter niet direct tot de representatie van autisme in documentaires. Zoals Bill Nichols aangeeft, differentiëren documentaires zich van andere filmgenres, omdat ze met een andere insteek en achtergrond gemaakt worden.⁵ Documentaires proberen ons namelijk vanuit een bepaald standpunt iets over de werkelijkheid te vertellen. Het is daarom belangrijk om het onderzoek naar de representatie van autisme in de media niet alleen te beperken tot fictie, maar ook tot andere genres, zoals documentaire. Ook is er een ernstige tekortkoming in de culturele studie naar verstandelijk gehandicapten in het algemeen volgens Chris Gabbard.⁶

Cultural analyses of the rhetoric and representation associated with various forms of mental disability are rare.⁷

Met dit onderzoek wil ik dan ook bijdragen aan het onderzoek naar de representatie van mentaal beperkte mensen.

In het eerste hoofdstuk van dit onderzoek zal in worden gegaan op bestaande literatuur omtrent autisme in de media. De concepten stereotypering en Othering zullen in dit deel centraal

⁴ Bijvoorbeeld:

Het beste voor Kees, geregisseerd door Monique Nolte (2014; Nederland: 2Doc).

De regels van Matthijs, geregisseerd door Marc Schmidt (2012; Nederland: 2Doc).

Extreme Love - Autism, geregisseerd door Jamie Pickup (2012; Groot-Britannie: BBC).

⁵ Bill Nichols, *Introduction to Documentary: Second Edition* (Bloomington: Indiana University Press, 2010), 7.

⁶ Chris Gabbard. "Autism and Representation, edited by Mark Osteen," *Disability Studies Quarterly* 30, no. 1 (2010).

Geraadpleegd op 17 juni, 2016, <http://dx.doi.org/10.18061/dsq.v30i1>.

⁷ Ibid.

staan omdat, ook in deze documentaire stereotiepe kenmerken van autisme geconstrueerd worden. Om te onderzoeken hoe de constructie van autisme in de documentaire plaatsvindt, zal ik gebruik maken van een retorische analyse. Hiermee richt ik me op de retorische middelen die door de filmmaker worden gebruikt. Ik zal aan de hand van de theorie in Bill Nichols boek *Introduction to documentary* en Carl Plantinga's boek *Rhetoric and representation* het begrip *voice* uitwerken. Aan de hand van het hoofdstuk over *voice* zal een operationalisering beschreven worden in hoofdstuk 3. Vervolgens wordt aan de hand van de analyse in hoofdstuk 4 en de daaropvolgende conclusie de hoofdvraag beantwoord.

Hoofdstuk 1: representatie van autisme in de media

1.1 Stereotypering

In dit onderzoek probeer ik te achterhalen hoe autisme wordt geconstrueerd in de documentaire HET BESTE VOOR KEES. In veel van de onderzoeken naar de representatie van autisme in de media wordt beargumenteerd dat stereotiepe kenmerken van autisme vaak overdreven worden. Door het toedragen en versterken van stereotiepe eigenschappen van autisme wordt de autist vaak neergezet als *the Other*.

In het artikel *Stereotypes of autism* doet Douwe Draaisma onderzoek naar de representatie van autisme in de media.⁸ In zijn onderzoek gebruikt Draaisma case studies naar de representatie in fictie films. Ten eerste stelt Draaisma dat er in de media twee overheersende beelden van autistische personen worden geconstrueerd. Het eerste overheersende beeld dat volgens Draaisma wordt geconstrueerd, is de autist met savante eigenschappen en bijzondere, mentale krachten.⁹ Het tweede overheersende beeld dat wordt geconstrueerd, is de autist met mentale achterstand. Draaisma gebruikt de film MERCURY RISING als voorbeeld en bewijs om de twee tegenovergestelde representaties van autisme in films weer te geven.

There are two options for an autistic person: either he is mentally handicapped, an egghead reading geek magazines, or he is a savant with mental powers exceeding those of two Cray supercomputers spinning numbers 24 hours a day. It is either diminished capacity or superhuman capacity, but nothing in between.¹⁰

Volgens Draaisma komen deze twee tegenovergestelde constructen van autisme niet alleen in fictiefilms, maar ook in veel andere media voor, zoals geschreven tekst of op televisie.

Ook Anthony Baker deed onderzoek naar stereotiepen van autisme in fictiefilms. Volgens Baker maken films met autistische personages vaak gebruik van stereotiepe kenmerken, zoals: extreme ongemakkelijkheid bij ongewone situaties, monotone spraak, het moeilijk begrijpen van sociale signalen, problemen tijdens de communicatie, ongebruikelijke bezorgdheden, weinig affectie en gehoorgevoeligheid.¹¹ LaCreanna Young deed gericht onderzoek, in tegenstelling tot Baker. Aan de hand van een case study naar de representatie van autisme in de film RAIN MAN werd een aantal typisch stereotiepe elementen van autisten onderzocht. Young concludeerde dat in de film RAIN MAN inderdaad een groot aantal stereotiepe autistische elementen terugkwam,

⁸ Douwe Draaisma, "Stereotypes of autism," *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences* 364, no. 1522 (2009). Geraadpleegd op 15 juni, 2016, doi:10.1098/rstb.2008.0324.

⁹ Ibid., 1477.

¹⁰ Ibid., 1477.

¹¹ Baker. *Recognizing Jake*, 197.

sterker nog, veel van deze stereotiepe elementen werden overdreven.¹² Zo werd het stereotiepe element "geen oogcontact maken" met 94% overdreven in de film RAIN MAN.¹³

In het boek *Autism and representation* van Mark Osteen wordt aan de hand van meerdere case studies beschreven hoe autisme wordt gerepresenteerd in de media.¹⁴ Net als Draaisma concludeert ook Osteen dat autistische personages vaak stereotiepe eigenschappen krijgen toegedragen. Zo bezitten autistische personages in films vaak savante eigenschappen. Dit brengt gevaren met zich mee. Tegenover de normale mens worden de savante eigenschappen van de autist gezien als het enige nuttige van een autistisch personage.

The autistic characters are, in contrast, worthwhile *only* as savants; otherwise they possess neither agency nor real selfhood.¹⁵

Doordat films een beeld construeren waarbij de autist bezit over savante eigenschappen, lonkt het gevaar dat er naast de savante eigenschappen van een autist niet veel overblijft.

Volgens Baker heeft het toedragen en versterken van autistische eigenschappen, zoals in de parafrafen hiervoor beschreven, ook als gevolg dat iemand met autisme gezien kan worden als een ander. Voorbeelden van het bestempelen van autisten als *the other* zijn letterlijk terug te vinden in de titels van een aantal films en documentaires, zoals: *Autism is a World of Women from Another Planet*. Zoals deze films doen impliceren, leven mensen met autisme in een andere wereld.

In de documentaire HET BESTE VOOR KEES staat niet alleen Kees centraal, maar ook zijn ouders spelen een belangrijke rol. Volgens Sheryl Stevenson zorgt de rol van de moeder in (auto)biografische teksten van autisten voor een versterkte vorm van *othering*, of hoe Stevenson het ook wel noemt: *mothering*. Volgens Stevenson is er een beeld geconstrueerd waarbij de moeder en het kind met autisme onlosmakelijk aan elkaar zij verbonden.¹⁶ Het onderzoek van Stevenson richt zich op autobiografische teksten over autisten, geschreven door hun moeders. De retorische middelen die de moeders gebruiken in het schrijven van deze teksten werken mee aan het proces van (*m*)*othering*.¹⁷ Volgens Antropogolist Gail Landsman schrijven de moeders de verhalen op zo'n manier dat ze meewerken aan het proces van *Othering*. Volgens Landsman ontstaat er door het gebruik van een bepaalde retorische middelen bij het schrijven een paradox.¹⁸

¹² LaCreanna S. Young, "Awareness with Accuracy: An Analysis of the Representation of Autism in Film and Television," *Research Papers* (2012): 7, geraadpleegd op 13 juni, 2016, http://opensiuc.lib.siu.edu/g_s_rp/256

¹³ *Ibid.*, 21.

¹⁴ Mark Osteen, *Autism and Representation* (New York: Taylor & Francis, 2008).

¹⁵ *Ibid.*, 31.

¹⁶ Sheryl Stevenson, "(M)Othering and autism: Maternal Rhetorics of self revision," in *Autism and Representation*, red. Mark Osteen (Columbia: University of Missouri Press, 2010), 197.

¹⁷ *Ibid.*, 198.

¹⁸ *Ibid.*, 198.

Aan de ene kant verdedigt de moeder het autistische kind vaak door de autistische eigenschappen van het kind te reduceren. Aan de andere kant verdedigt de moeder vaak een autistisch kind het recht van een gehandicapt kind om toch een functie te krijgen in de maatschappij.¹⁹

I argue that this paradox becomes especially intense and culturally significant when the non disabled mother of an autistic child adopts a deconstructive, self-revising rhetoric that discloses her own cognitive ableism—the bias that evaluates both child and mother by dominant norms of cognitive and emotional ability.²⁰

Zo zijn moeders bij de representatie van autisme vaak de verteller van het verhaal. Het autistische kind heeft blijkbaar niet de cognitieve eigenschappen om zijn eigen verhaal te doen, waardoor het verschil tussen het kind met autisme en de "normale" mens ook groter wordt.²¹

Het onderzoek dat is gedaan door Stevenson, richt zich op de retorische middelen die gebruikt worden bij het schrijven van autobiografische teksten. Ik denk echter dat deze theorie zich ook verhoudt tot de retorische middelen die worden ingezet bij het maken van de documentaire. In het volgende hoofdstuk zal ik dieper ingaan op de retorische middelen die een documentairemaker gebruikt om een bepaald beeld van autisme te construeren.

¹⁹ Ibid., 198.

²⁰ Ibid., 199.

²¹ Ibid., 202.

Hoofdstuk 2: De *voice* van de documentaire maker

Zoals blijkt uit het vorige hoofdstuk speelt stereotypering en *Othering* een belangrijke rol bij de representatie van autisme in de media. Zo worden stereotiepe eigenschappen van de autist vaak overdreven. Door het overdrijven van bepaalde eigenschappen worden autistische personages vaak neergezet als *the Other*. Dit hoofdstuk zal ik ingaan op de achterliggende theoretische concepten die een rol spelen bij de constructie van autisme in de documentaire. Aan de hand van het boek *Introduction to documentary* van Bill Nichols en *Rhetoric and representation* van Carl Plantinga zal ik uiteenzetten welke retorische middelen de documentairemaker gebruikt om een beeld van autisme te construeren. De retorische middelen zullen aan de basis staan van de methode. Het is daarom van belang om eerst een begrip te hebben van de retorische middelen alvorens ik aan het hoofdstuk methode begin.

2.1 *Voice*

Deze paragraaf gaat in op het concept dat Bill Nichols aanduidt met *voice*. Volgens Nichols is *voice* een representatie van de werkelijkheid die geconstrueerd wordt door de filmmaker. In een documentaire maakt de documentairemaker vaak een argument over een gebeurtenis in de wereld. In een fictiefilm wordt vaak een verzonnen verhaal verteld vanuit de ogen van de regisseur. In documentaires daarentegen, wordt de werkelijkheid gerepresenteerd door de ogen van de documentairemaker.²² De documentairemaker wilt de kijker niet alleen een representatie van de werkelijkheid geven maar probeert de kijker ook te overtuigen. De *voice* is een belangrijk instrument om de kijker te overtuigen. Het maakt de kijker ook bewust dat iemand naar de kijkers spreekt vanuit zijn of haar perspectief.²³

The voice of documentary is often that of an orator, or filmmaker, setting out to take a position or offer a proposal regarding an aspect of the historical world and to convince us of its merits.²⁴

Met het begrip *voice* wordt niet letterlijk de gesproken stem van de documentaire maker bedoeld. Documentaires maken namelijk gebruik van retorische middelen om de *voice* van de documentaire maker over te brengen. Volgens Nichols zijn alle films retorisches van aard, ze impliceren een ideologische positie tegenover het object.²⁵ Vanuit een ideologisch standpunt probeert de documentairemaker de kijker te overtuigen. In de volgende paragrafen zal ik de vijf

²² Nichols, *Introduction to Documentary*, 67.

²³ *Ibid.*, 68.

²⁴ *Ibid.*, 77.

²⁵ *Ibid.*, 68.

categorieën beschrijven waaruit de *voice* is opgebouwd volgens Nichols, namelijk: *invention*, *arrangement*, *style*, *memory* en *delivery*.

2.2 *Invention*

De categorie *invention* refereert naar de bewijsmiddelen die in een documentaire gebruikt worden door de documentairemaker om een argument te ondersteunen.²⁶ In documentaires wordt vaak een argument gemaakt over een aspect in de wereld waar geen wetenschappelijke bewijs voor te vinden is. In documentaires gelden sociale conventies als bewijsmateriaal.²⁷ Er bestaan twee soorten bewijsmaterialen in documentaires: *inartistic* bewijs of *artistic* bewijs. *Inartistic* bewijs zijn ideeën, feiten of bewijs waar niet over te twisten valt. Voorbeelden hiervan zijn confessies, foto's, DNA en bloedafdrukken.²⁸ Dit is bewijs dat de maker niet zomaar kan verzinnen. Dit betekent echter niet dat de interpretatie van dit bewijs altijd waar is. *Artistic* bewijs is bewijs dat de maker van een documentaire zelf construeert om zo een argument te ondersteunen. Retorische middelen worden gebruikt om dit bewijs te creëren.²⁹

Nichols verdeelt het *artistic* bewijs in drie typen: *ethos*, *pathos* en *logos*. Ethische bewijsmiddelen beroepen zich op de geloofwaardigheid van de documentairemaker of personages in een film. Het ethische bewijs maakt duidelijk dat de documentairemaker of spreker de kennis heeft om iets over een onderwerp te vertellen. Zo kan het beeld van een docent die voor een klas met leerlingen staat dienen als bewijsmiddel dat de leraar de kennis heeft om iets over de ervaringen van leraren te vertellen. Pathetische bewijsmiddelen spelen in op het gevoel van de kijker. Deze bewijsmiddelen proberen emotie op te wekken bij de kijker waardoor de kijker overtuigd kan worden van een bepaald argument. Zo kan een film ervoor kiezen om close-ups van huilende mensen in beeld te brengen om zo een treurige gebeurtenis te versterken. Logische bewijsmiddelen moeten de kijker het gevoel geven dat een gebeurtenis logisch is. Als de kijker een gebeurtenis als logisch ervaart, zal de kijker het sneller eens zijn met een argument dat gemaakt wordt.³⁰ Zo kan het laten zien van een foto dienen als logisch bewijsmiddel om aan te geven dat iets echt gebeurd is.

²⁶ Ibid., 78.

²⁷ Ibid., 78.

²⁸ Ibid., 78.

²⁹ Ibid., 79.

³⁰ Ibid., 79.

2.3 Arrangement

De categorie *arrangement* gaat over de organisatie en structuur van de film.³¹ Een film kan op verschillende manieren gestructureerd worden. De structuur van een documentaire is afhankelijk van wat de documentairemaker wil vertellen in de documentaire.³²

Volgens Plantinga is het begin van een documentaire, net als bij klassieke films, van groot belang. Het begin van een documentaire heeft een aantal functies. Zo wordt in de openings scène vaak een probleem of situatie weergegeven die zich afzet van de normale wereld. De epistemologische functie van het begin van de documentaire is het oproepen van vragen die in de loop van het verhaal beantwoord worden.³³ Ook het einde van de documentaire is volgens Plantinga erg belangrijk. Aan het einde van een documentaire worden eerder opgeroepen vragen beantwoord.

De documentairemaker heeft vaak keuze uit veel (soorten) beeldmateriaal en moet een keuze maken om bepaalde beelden wel of niet te kiezen. De keuzes om bepaalde beelden juist wel of niet te kiezen hebben uiteindelijk invloed op de categorie *arrangement*.³⁴

2.4 Style

Style ondersteunt de *voice* van de documentaire door filmische elementen en keuzes van de documentaire maker. *Style* heeft zowel een retorische als een informatieve functie. Nichols benoemt een aantal elementen dat onder de categorie *style* valt, zoals de hoek van de camera, compositie en montage. Volgens Nichols geven deze elementen de filmmaker de mogelijkheid om op een bepaalde manier naar het publiek te preken, niet perse op een didactische manier, maar op een expressieve, retorische, poëtische manier.³⁵ In de montage kan het tempo van de film bijvoorbeeld bepaald worden door shots soms langer te laten staan of juist niet. Plantinga benadrukt hoe ook muziek een belangrijk style element is. Een filmsegment en audiosegment kunnen dezelfde ritmes en tonen hebben. Muziek kan geen informatie geven over de wereld op dezelfde manier als beelden dat kunnen. Het kan echter wel zorgen voor versterking van de *voice* van de film.³⁶

Volgens Nichols bestaan er vijf categorieën waaruit de *voice* van de documentaire is opgebouwd. In de vorige paragrafen zijn drie categorieën behandeld. De reden dat deze drie categorieën worden gebruikt in de analyse, is omdat deze categorieën zich goed lenen voor de analyse van een audiovisuele tekst. In het boek *Retorica en film* beargumenteert

³¹ Ibid., 85.

³² Carl R. Plantinga, *Rhetoric and Representation in Nonfiction Film* (Cambridge, U.K.: Cambridge University Press, 1997), 121.

³³ Ibid., 126.

³⁴ Ibid., 132.

³⁵ Nichols, *Introduction to Documentary*, 89.

³⁶ Plantinga, *Rhetoric and Representation in Nonfiction Film*, 166.

mediawetenschapper Willem Hesling dat de categorieën *memory* en *delivery* zich niet goed lenen voor de analyse van beelden. *Memory* gaat over de manier waarop mensen bepaalde teksten onthouden en hoe ze de tekst vervolgens weer gebruiken. *Delivery* gaat over de manier waarop iemand zijn tekst aan de buitenwereld overbrengt door middel van de stem, gebaren en gelaatsuitdrukkingen.³⁷

Aan de hand van het begrip *voice* zoals beschreven door Bill Nichols in dit hoofdstuk zal een operationalisering worden gemaakt. Er wordt in de operationalisering gericht op de drie categorieën *invention*, *arrangement* en *style*.

³⁷ Willem Hesling, *Retorica en Film: een onderzoek naar de structuur en functie van klassieke overtuigingsstrategieën in fictionele, audiovisuele teksten* (Leuven: Katholieke Universiteit, Faculteit sociale wetenschappen, categorie communicatiewetenschap, 1965), 36.

3. Methodologie

Dit onderzoek zal gedaan worden aan de hand van een retorische analyse. In de volgende paragrafen zal ik uitleggen hoe ik de theorieën van Bill Nichols en Carl Plantinga operationaliseer. Met deze operationalisering zal ik een model presenteren waarmee dit onderzoek geanalyseerd kan worden.

Alvorens ik begin met de analyse zal een synopsis worden gegeven van de documentaire. Door middel van een synopsis moet duidelijk worden wat het onderwerp van de documentaire is en wie welke rol speelt in de documentaire. Hierdoor is het makkelijker om uiteindelijk de analyse uit te voeren.

In de analyse zullen de drie categorieën *invention*, *arrangement*, en *style* centraal staan. De categorie *invention* zal echter niet apart in een paragraaf behandeld worden. De categorie *invention* zit verweven in de analyse van de categorieën *arrangement* en *style*. Nichols omschrijft *invention* als de wijze waarop bewijs tot stand komt in de documentaire. Zo kunnen bepaalde elementen van *arrangement* en *style* dienen als bewijsmiddel om een bepaald argument te maken in de documentaire.

De analyse van de categorie *arrangement* zal zich ten eerste richten op het begin en einde van de documentaire. Zoals in hoofdstuk 2 naar beschreven staat, is het begin en het einde van de documentaire erg belangrijk voor het argument dat wordt gemaakt in de documentaire. Het begin van de documentaire dient vaak als referentiekader voor de rest van de documentaire. Het einde van de documentaire geeft vaak een antwoord op de vragen die bij het begin van de documentaire zijn opgeroepen. In de analyse zal dan ook extra aandacht besteed worden aan het argument dat wordt gemaakt in deze twee delen van de film.³⁸ Ook zal ik aandacht besteden aan opvallende elementen in de algehele structuur van de documentaire, die invloed hebben op welk beeld van autisme er wordt geconstrueerd in de documentaire.

Het laatste deel van de analyse zal bestaan uit de analyse van de categorie *style*. Dit deel van de analyse zal zich richten op de cameravoering, montage, mise-en-scène en geluid in de documentaire. Er zal gelet worden op welke manier filmische middelen worden ingezet om een bepaald argument te maken of te versterken in de documentaire. Omdat het onmogelijk is de gehele documentaire te analyseren op het niveau van *style*, zal er slechts een aantal opvallende scènes uit de documentaire geanalyseerd worden dat antwoord geeft op de onderzoeksvraag.

³⁸ Plantinga, *Rhetoric and Representation in Nonfiction film*, 126.

4. Analyse

In dit hoofdstuk analyseer ik welk beeld van autisme wordt geconstrueerd in de documentaire HET BESTE VOOR KEES volgens de methode die beschreven is in het derde hoofdstuk. Dit hoofdstuk is verdeeld in drie onderdelen: de synopsis, *arrangement* en *style*.

4.1 Synopsis

In de documentaire volgen we de autistische Kees en zijn ouders in de zoektocht naar een woning voor volwassen autisten. Kees woont in een chalet naast het huis van zijn ouders. Zijn ouders weten precies wat Kees wel en niet nodig heeft. Een groot deel van hun leven bestaat dan ook aan de verzorging van Kees, zo wordt bijvoorbeeld elke dag het negatieve nieuws uit de krant geknipt. Omdat Kees altijd zorg op maat heeft gehad ligt er nu ook veel druk bij zijn ouders. Wat gebeurt er immers met Kees als zij er niet meer zijn? Volgens zijn ouders is de enige oplossing een privaat woonbegeleiding project voor oudere autisten. Het is belangrijk om een juiste woning te vinden waar dit woonproject plaats kan vinden. Kees en zijn ouders zijn enorm kieskeurig, het is dan ook erg lastig om een gepaste woning te vinden. Zoals de schoonzus van Kees aangeeft in de documentaire, is de verzorging die Kees nu krijgt onmogelijk om door iemand anders te laten doen. De plannen en gesprekken die de familie heeft met verschillende makelaars lopen vast. Het project is eigenlijk een utopie. Door het vastlopen van de plannen komt aan het eind van de documentaire dan ook een noodlottige vraag naar boven, is het niet beter als Kees dood gaat als zijn ouders er niet meer zijn?

4.2 Arrangement

Het begin van HET BESTE VOOR KEES is typerend voor de rest van de documentaire. De protagonisten van de film worden gelijk in beeld gebracht. Door de titel aan het einde van de beginscène wordt duidelijk waar de documentaire over gaat, namelijk, de zoektocht naar het beste voor Kees. Tijdens de introductie van de documentaire vraagt de documentairemaker of Kees en zijn ouders naar de camera toe willen lopen. De camera staat gepositioneerd in de achtertuin van het huis. Terwijl we Kees en zijn ouders nog niet in beeld zien horen we al de eerste discussie tussen Kees en zijn ouders. We horen Kees zeggen: "Als je maar niet snuift en geen geluiden maakt". De opmerking van Kees dient als logisch bewijsmiddel. Het brengt gelijk een stereotiepe kenmerk van autisme naar boven, namelijk de gevoeligheid voor geluiden. Kees heeft een wat ongemakkelijke, gespannen houding. De belangrijke rol van de moeder wordt gelijk duidelijk tijdens de introductie. Alleen moeder mag Kees vasthouden, vader niet. Het begin dient als referentiekader voor de rest van de documentaire. De hoofdpersonen worden geïntroduceerd, het

wordt duidelijk dat er iets aan de hand is met Kees en de belangrijkste vraag van de documentaire wordt mede door de titeltekst geïmpliceerd. Namelijk, wat is het beste voor Kees?

In de documentaire wordt Kees' passie voor treinen gebruikt als narratief element. Zo wordt in de tweede scène van de documentaire aandacht besteed aan de model treinbaan die een grote ruimte inneemt in zijn chalet. Meerdere malen in de documentaire komt Kees' passie voor (model)treinen naar boven. Later in de documentaire, als Kees en zijn ouders op huizenjacht gaan, volgt de camera Kees en zijn ouders terwijl ze rondleiding krijgen door een potentieel huis. De documentairemaker heeft er echter voor gekozen om alleen de delen van de rondleiding te laten zien waarbij Kees nadenkt of zijn modeltrein wel in het huis past. De huizen worden door Kees goed bevonden op basis van de mogelijkheid en ruimte om een modeltrein baan te bouwen. De scènes met Kees en zijn modeltreinen dienen als logisch bewijsmiddel. De intentie wordt gewekt dat Kees de ruimte voor zijn modeltrein belangrijker vindt dan een fatsoenlijk huis. Doordat de documentairemaker ervoor gekozen heeft om juist deze scènes te laten zien wordt Kees neergezet als onvolwassen of zelfs kinderlijk.

Door de documentaire heen wordt op verschillende momenten gebruik gemaakt van archiefmateriaal en interviews met zijn ouders. Deze sequenties kunnen worden gezien als het lichaam van de documentaire. Wat opvalt aan deze scènes, is dat het vaak dient als moment om aan te tonen dat Kees anders is dan de rest. Er wordt telkens een aantal opvallende kenmerken behandeld van Kees.

Een voorbeeld hiervan is te zien in scène 13. In deze scène spreekt de moeder van Kees over de onzekerheid van Kees' uiterlijk. De moeder van Kees zit tijdens het interview voor een fotoboek van Kees. De moeder dient in deze scène als ethisch bewijsmiddel. Zij is namelijk de moeder van Kees. Door haar te laten vertellen over de aparte eigenschappen van Kees is het voor de kijker makkelijk om aan te nemen dat het waar is wat zij vertelt. Vervolgens dienen de archiefbeelden als logisch bewijsmiddel om de verhalen van de moeder te ondersteunen. Zo verteld moeder over de grote voortanden van Kees, waar hij zich voor schaamde. Vervolgens zien we een schoolfoto waarbij de grote tanden van Kees te zien zijn.

Volgens Draaisma en Baker worden er vaak savante eigenschappen toegewezen aan autistische personages. Op deze manier wordt er waarde toegekend aan de autist. In deze documentaire is er ook voor gekozen om aantal exceptionele vaardigheden van Kees in beeld te brengen. Zo wordt er in de documentaire in meerdere scènes aandacht besteed aan het tekentalent van Kees en aan het leren van de Japanse taal. De scènes waarbij Kees bezig is met het tekenen of het leren van de Japans taal dienen als logisch bewijsmiddel. Het laat namelijk zien dat Kees een aantal exceptionele vaardigheden bezit. Zo is in scene 10 te zien hoe Kees zijn eigen Japanse proefwerk aan het nakijken is. De *voice over* vertelt de kijker dat hij soms wel drie dagen bezig is om zijn eigen gemaakte proefwerk te maken. Er is door de documentairemaker gekozen om deze exceptionele vaardigheden van Kees vaak in de documentaire terug te laten

komen. Hierdoor wordt Kees ook als savant neergezet. Volgens Baker lonkt er een gevaar bij het toedragen van savante eigenschappen aan de autist. Er kan een stigma ontstaan dat er, naast de savante eigenschappen van de autist, weinig van de autist overblijft. Hoewel de ouders van Kees het waarschijnlijk niet met dit stigma eens zullen zijn, benadrukken ze in scène 11 wel dat dit soort eigenschappen de momenten van geluk creëren in het leven van een autist.

Naast het begin van de documentaire speelt het einde van de documentaire ook een belangrijke rol in de categorie *arrangement*. In de gehele documentaire speelt de volgende vraag een belangrijke rol: wat is het beste voor Kees? Naarmate de documentaire voortduurt wordt duidelijk dat de perfecte zorg van Kees' ouders heeft geleid tot een "uitzichtloos" probleem. Kees is namelijk te goed verzorgd, dit is zorg die niemand anders over kan nemen. In de het einde van de documentaire vertelt Kees in een Skype gesprek met de documentairmaker dat hij misschien het beste dood kan gaan als zijn ouders overlijden. Wat opvalt aan de laatste scène is dat Kees in zijn eentje in een donkere kamer zit. In de eerste scène staat Kees samen met zijn ouders in de zomerse tuin. De begin scène kan dan ook worden gezien als een open begin, het begin van de zoektocht voor het beste voor Kees. Door te eindigen met deze beelden wordt de eenzaamheid, die ontstaat als zijn ouder er niet meer zijn, kenbaar gemaakt. Tevens wordt het onvermogen van Kees om zelf verder te leven bevestigd. De scène kan gezien worden als zowel logisch als pathetisch bewijsmiddel. Het wordt door deze scène namelijk des te meer duidelijk dat Kees eigenlijk niet zonder zijn ouders door kan leven. In deze scène van de documentaire wordt dan ook verteld wat eigenlijk in de hele documentaire naar voren komt. Autisme is een heftigere stoornis dan dat je van buiten kan zien. Dit einde van de documentaire versterkt zelfs alle overige stereotiepe eigenschappen van autisme. Deze zijn blijkbaar zo heftig dat Kees niet zonder zijn ouders kan leven.

4.3 Style

4.3.1 *Mise-en-scène*

Wat wel opvalt over de hele documentaire gezien is dat het grote deel van de documentaire zich afspeelt in het huis van Kees en het huis van zijn ouders. De enige keer dat Kees buiten te zien is in de documentaire is als hij en zijn ouders een woning gaan bekijken. Doordat Kees vooral binnenshuis wordt gefilmd in de buurt van zijn ouders wordt de emotie gewekt dat Kees eigenlijk in zijn eigen wereld leeft. De *mise-en-scène* dient in de documentaire dan ook als belangrijk bewijsmiddel om de eenzaamheid en *otherness* van Kees te construeren. Volgens Baker wordt er in films vaak een aantal stereotiepe kenmerken van autisme overdreven.³⁹ Doordat een groot deel

³⁹ Baker, *Recognizing Jake*, 197.

van de documentaire binnenshuis plaatsvindt, wordt Kees neergezet als eenzaam en niet sociaal. Het lijkt of Kees in een isolement leeft. Hierdoor wordt Kees neergezet als *the Other*.

4.3.2 Cameravoering en montage

De cameravoering in de documentaire is op twee manieren opvallend. Ten eerste wordt er in de documentaire veel gebruik gemaakt van close-ups om emotionele scènes te versterken. De close-ups in de documentaire werken dan ook vaak als pathetisch bewijsmiddel. Tijdens de activiteiten van Kees is de cameravoering vaak handheld en staat de cameraman vaak dicht op Kees. Hierdoor krijg je als kijker het gevoel dat wat Kees aan het doen is echt is. In de onderstaande paragrafen wordt aan de hand van een aantal voorbeelden dieper ingegaan op de cameravoering.

Er wordt in de cameravoering veel gebruik gemaakt van close-ups om emoties te versterken. Een voorbeeld hiervan is te zien in scène 8 van de documentaire. In deze scène hebben de ouders van Kees samen met hun zonen en schoondochters een gesprek over hoe het verder moet met Kees als zijn ouders er niet meer zijn. Het meningsverschil tussen de ouders en kinderen wordt duidelijk. De ouders van Kees zien de mogelijke bouw van een woning voor volwassenen autisten als enige uitweg voor Kees, het is dit of anders kan Kees beter dood gaan. De broers en schoonzus van Kees zien dit project als een grote uitdaging, of zelfs een utopie. In het gesprek komt naar boven dat het eigenlijk een uitzichtloze opgave is. De close-ups van de familieleden werken als pathetisch bewijsmiddel in deze scène. De uitzichtloze situatie van Kees wordt versterkt door de close-ups van de familieleden.

Afbeelding 1, scène 8

Afbeelding 2, scène 8

Een ander opvallend terugkomend element in de documentaire is de focus op Kees moeder. Zoals vaak in de documentaire expliciet wordt vermeld, heeft Kees een enorme liefde voor zijn moeder.

Kees: "Mijn moeder betekent alles. Ik zou haar onmogelijk kunnen missen." (scène 12)

De focus op de moeder wordt benadrukt door de cameravoering. De cameravoering dient vaak als logisch of pathetisch bewijsmiddel. Een goed voorbeeld hiervan is te zien in scène 8. Kees vraagt

zijn broer of hij een aantal taken van moeder zou kunnen overnemen als ze komt te overlijden. Hoewel Kees en zijn broer samen in gesprek zijn, zien we constant een shot van Kees zijn moeder, waarbij Kees *out of focus* aan de zijkant van het kader te zien is. Dit shot dient dan ook als logisch bewijsmiddel. Blijkbaar wordt de reactie van de moeder als belangrijker gezien dan het gesprek dat Kees heeft met zijn broer. De belangrijke rol van de moeder wordt hier door de keuze in *shot* benadrukt. Ook dient het shot als pathetisch bewijsmiddel. Als kijker voel je de bezorgdheid van de moeder. Zowel door het dialoog als door de retorische middelen wordt het duidelijk dat de moeder een intensieve rol speelt in het leven van Kees. De manier van verzorging is zo extreem dat het cognitieve verschil van de normale moeder en de autistische Kees wordt benadrukt. Dit verschil tussen de normale moeder en de autistische Kees versterkt het proces van *othering*.

Afbeelding 3, scène 8

In de montage hebben ze ervoor gekozen om archiefmateriaal te gebruiken. Het archiefmateriaal dient ook hier als logisch bewijsmiddel om de rol van de moeder in de opvoeding van Kees te versterken. In scène 20 vertelt de vader over de opvoeding van Kees. Hij werd gezien als de kostwinner van de familie. Dit beeld wordt ondersteund door archiefmateriaal van vader die aan het zagen is. Vervolgens vertelt de vader dat moeder en Kees een hele hechte relatie hadden. Ze waren niet uit elkaar te krijgen, Kees' moeder was zijn beschermer. Dit beeld wordt ook ondersteund door archiefmateriaal waarbij Kees in de armen wordt gehouden door de moeder van Kees.

Afbeelding 4, scène 20

Afbeelding 5, scène 20

Afbeelding 6, scène 20

4.3.2 Geluid

In de documentaire is het gebruik van geluid erg belangrijk. Meerdere malen worden hoge piano tonen gebruikt om de aparte motoriek en lichaamshouding van Kees te versterken. Zo is Kees in scène 3 bezig om spullen van zijn chalet te verplaatsen naar het huis van zijn ouders. Op de voetstappen van Kees zijn hoge piano tonen te horen. Als de deur dichtklapt stopt de muziek abrupt. De muziek dient als logisch bewijsmiddel om aan te geven dat Kees zijn motoriek anders is dan die van normale mensen. Hierdoor wordt het verschil tussen de normale ouders en de autistische Kees duidelijk. Door het versterken van de aparte eigenschappen van Kees treedt ook hier weer het proces van *othering* op.

Het gebruik van non-diëgetisch geluid heeft een belangrijke rol in de documentaire. Kees kan door zijn autisme namelijk slecht tegen harde geluiden. In scène 10 wordt expliciet aandacht besteed aan het feit dat Kees zo slecht tegen harde geluiden kan. Aan het einde van de scène zien we het huis van Kees zijn ouders en het chalet van Kees. Op de achtergrond zijn kettingzagen te horen. Vervolgens zien we een shot waarbij Kees aan de tekentafel zit. Terwijl Kees zijn oordoppen in zijn oren doet, neemt het geluid van de kettingzagen af. Ondertussen horen we wel andere geluiden in de kamer van Kees. De documentairemaker heeft er dan ook voor gekozen om de non-diëgetische geluiden van de kettingzagen eronder te monteren. Deze lijken te dienen als logisch bewijsmiddel. Het lijkt namelijk dat deze geluiden eronder zijn gezet om Kees zijn gevoeligheid voor geluiden te benadrukken. Hij moet namelijk overdag in huis oordopjes gebruiken om de geluiden van buiten te dempen.

Conclusie

In deze scriptie heb ik onderzoek gedaan naar welk beeld van autisme er wordt geconstrueerd in de documentaire HET BESTE VOOR KEES. In het onderzoek heb ik me gefocust op welk beeld van autisme in de documentaire wordt geconstrueerd. Ik heb hierbij gebruik gemaakt van Bill Nichols' en Carl Plantinga's theorie over retorische middelen en *voice*. In de analyse is specifiek gekeken naar de drie categorieën *invention*, *arrangement* en *style*. In de retorische analyse van de documentaire is een aantal zaken naar voren gekomen.

Zoals in hoofdstuk 1 naar voren kwam, in onder andere het onderzoek van Baker, worden er in fictiefilms vaak stereotiepe eigenschappen van autisme vergroot.⁴⁰ Ook in deze documentaire worden retorische middelen ingezet om bepaalde stereotiepe kenmerken van autisme te construeren. Zo worden geluiden ingezet om de aparte motoriek van Kees te versterken. Ook versterkt de *mise-en-scène* van de documentaire de eenzaamheid en het gebrek aan sociale vaardigheden van Kees. Daarnaast wordt de gehoorgevoeligheid van Kees versterkt in verschillende scènes van de documentaire. In de documentaire worden dus door verschillende retorische middelen reeds genoemde eigenschappen van autisme versterkt. Volgens Baker heeft het toedragen van stereotiepe eigenschappen van autisme als gevolg dat de autist wordt neergezet als *the Other*. De stereotiepe eigenschappen die aan Kees worden toegedragen leiden er dus ook toe dat Kees als anders dan een normaal mens wordt gezien.

Er is in de documentaire veel aandacht voor de relatie tussen Kees en zijn moeder. De sterke band tussen Kees en zijn moeder wordt meerdere malen expliciet genoemd door de protagonisten. Ook worden retorische middelen ingezet om deze relatie te versterken. Zo zijn close-ups te zien van Kees' moeder als Kees aan het praten is. Ook wordt archiefmateriaal ingezet als logisch bewijsmiddel om de sterke band tussen Kees en moeder aan te tonen. Doordat er in de documentaire een sterke focus is op de relatie tussen Kees en zijn moeder, wordt Kees neergezet als verwend moederskindje. Tevens versterkt het narratieve element van Kees' modeltrein de kinderlijkheid van Kees. In het onderzoek naar (*m*)*othering* onderzoekt Stevenson de retorische middelen die worden gebruikt in de, door moeders van autistische kinderen, geschreven teksten over autisme.⁴¹ Volgens Stevenson zorgt de manier van schrijven van moeders ervoor dat het cognitieve verschil tussen de gezonde moeder en het autistische kind versterkt wordt. Hierdoor wordt het proces van *othering* versterkt. In deze documentaire zorgen de keuzes van de documentairemaker ervoor dat dit proces van (*m*)*othering* versterkt wordt.

Tot slot zou ik willen afsluiten met het algemene beeld van autisme dat ontstaat in de documentaire. In de documentaire wordt een aantal verschillende stereotiepe elementen van autisme geconstrueerd. Samen zorgt het voor een problematisch beeld van autisme dat eigenlijk in

⁴⁰ Baker, *Recognizing Jake*, 197.

⁴¹ Stevenson, *M)Othering and autism*.

lijn staat met het plot van de documentaire. Autisme is een ernstige stoornis die tot gevolg heeft dat de autist niet zelfstandig door het leven kan gaan. Zonder de ouders lijkt de situatie van Kees dan ook uitzichtloos. Wel kunnen de savante eigenschap van Kees leiden tot een waardering voor de stoornis, het brengt namelijk ook positieve eigenschappen met zich mee.

Ik hoop met dit onderzoek bij te dragen aan de culturele studies naar autisme in de media. Zoals uit hoofdstuk 1 blijkt is de representatie van autisme voornamelijk onderzocht in fictiefilms. Met dit onderzoek wordt dan ook vanuit een andere hoek onderzocht welk beeld van autisme er wordt geconstrueerd in de media. Elke documentaire wordt vanuit een verschillend perspectief verteld. Het is dan ook interessant voor vervolg onderzoek om deze documentaire te vergelijken met een andere recente documentaire omtrent autisme.

Bibliografie

Baker, Anthony D. "Recognizing Jake: contending with formulaic and spectacularized representations of autism in film." In *Autism and Representation*, geredigeerd door Mark Osteen, 229-243. New York: Taylor & Francis, 2008.

De regels van Matthijs. Geregisseerd door Marc Schmidt. 2012. Nederland: 2Doc.

Draaisma, Douwe. "Stereotypes of autism." *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences* 364, no. 1522 (2009): 1475-1480. Geraadpleegd op 15 juni, 2016. doi:10.1098/rstb.2008.0324.

Extreme Love - Autism. Geregisseerd door Jamie Pickup. 2012. Groot-Britannië: BBC.

Gabbard, Chris. "Autism and Representation, edited by Mark Osteen." *Disability Studies Quarterly* 30, no. 1 (2010). Geraadpleegd op 17 juni, 2017. <http://dsq-sds.org/article/view/1071/1253>.

Het beste voor Kees. Geregisseerd door Monique Nolte. 2014. Nederland: 2Doc.

"Het beste voor Kees ook in herhaling kijkcijfer succes." *De Stentor*, December 31, 2014. Geraadpleegd op 16 mei, 2016. <http://www.destentor.nl/algemeen/cultuur/het-beste-voor-kees-ook-in-herhaling-kijkcijfer-succes-1.4694950>.

Nichols, Bill. *Introduction to Documentary, Second Edition*. Indiana: University Press, 2010.

Osteen, Mark. *Autism and Representation*. New York: Taylor & Francis, 2008.

Plantinga, Carl R. *Rhetoric and Representation in Nonfiction Film*. Cambridge: Cambridge University Press, 1997.

Stevenson, Sheryl. "(M)Ohtering and autism: Maternal Rhetorics of self revision." In *Autism and Representation*, geredigeerd door Mark Osteen, 197-211. New York: Taylor & Francis, 2008.

Young, LaCreanna S. "Awareness with Accuracy: An Analysis of the Representation of Autism in Film and Television." *Research Papers* (2012). Geraadpleegd op 13 juni, 2016. http://opensiuc.lib.siu.edu/g_s_rp/256.

Bijlage: sequentietabel

Sequentie	Beeld/Scene	Cameravoering	Geluid	Tekst	Doel van de scene	Opvallend
#1 0:01 – 1:39	<p>Kees en zijn ouders komen op de camera afgelopen vanuit het huis. De documentaire maker vraagt of ze zich voor de camera op willen stellen.</p> <p>Er worden zogenaamd verschillende foto's genomen. Dit is te horen aan de foto shutter geluiden en de witte omlijsting van de foto die naar voren komt op het beeld</p>	De camera staat op een statief. Het is een wide shot waarbij het hele huis en de tuin te zien zijn.	<p>Er is triomfantelijke muziek te horen op de achtergrond.</p> <p>Er wordt gebruik gemaakt van camera shutter geluiden om aan te duiden dat er een foto gemaakt moet worden.</p>	<p>Vader: "Nou niet te dicht, dat vindt Kees niet fijn"</p> <p>Documentairemaker: "Geeft u dan wel eens een arm of?"</p> <p>Vader: "Nee dat doet moeder"</p> <p>Documentairemaker: "U niet?"</p> <p>Kees en vader: "Nee, nee"</p> <p>Vader: "1 arm is al genoeg"</p>	Kees en zijn ouders worden aan de kijker voorgesteld	
#2 1:40 – 5:05	<p>Kees wilt zijn modeltreinen laten zien. De documentairemaker trapt per ongeluk een onderdeel van Kees modelvliegtuig af, Kees wordt woedend.</p> <p>Kees laat zijn trein zien en start de trein.</p>	Handheld gefilmd. Kees wordt vanaf heel dichtbij zijn gezicht gefilmd. Er wordt vooral gefilmd vanuit medium en close-up.	Aan het begin van de scene is er geen onderliggend geluid gebruikt. Alleen het dialoog met Kees en de omgevings	<p>Documentaire maker: "Mag ik wat vragen? Heb je geen behoefte aan een vriendinnetje, of heb je ooit een vriendinnetje gehad?"</p> <p>Na een korte stilte</p>	We krijgen één van Kees speciale hobby's te zien terwijl Kees een aantal vragen beantwoord.	<p>Kees wordt van heel dichtbij gefilmd maar kijkt amper in de camera</p> <p>Kees komt moeilijk uit zijn woorden als het over vrouwen gaat.</p>

	<p>Als Kees zijn trein heeft aangezet wordt er een shot vanaf een statief gemaakt van kees bovenlichaam en hoofd. Er wordt langzaam ingezoomd op Kees hoofd</p> <p>Daarna is een shot te zien vanuit een andere kamer waarbij vragen worden gesteld over vrouwen. Kees kan deze vragen niet beantwoorden en besluit verder te spelen met zijn trein.</p>	<p>Bij het spelen met de trein zien we close-ups van de trein en Kees.</p> <p>Kees wordt geïnterviewd door documentaire maker vanuit een andere kamer, we zien de muur tussen de twee kamers links in het kader.</p>	<p>geluiden zijn te horen</p> <p>Als Kees zijn trein heeft aangezet en er een zoom op zijn gezicht wordt gemaakt hoor je heel sterk geluiden van treinen en stations die eronder zijn gezet.</p>	<p>Kees: "Ja hij gaat nu weer vertrekken"</p>		
#3 5:06 – 7:09	<p>Kees is zijn chalet aan het opruimen. Hij loopt van zijn chalet heen en weer naar het huis van zijn ouders.</p>	<p>De camera volgt Kees zijn bewegingen.</p> <p>Opvallend is het pan shot van het huis van Kees zijn ouders naar het huis van Kees</p>	<p>Als Kees in beeld verschijnt is er triomfantelijke muziek te horen. Als zijn moeder aan het woord is stopt de muziek.</p>		<p>Laat zien dat Kees aan het opruimen is, er wordt besproken over de scheiding tussen het huis van zijn ouders en het huis van Kees.</p>	
#4 7:10 – 9:40	<p>Er zijn archiefbeelden te zien van toen Kees nog erg jong was. De beelden worden ondersteunt door een voice over van zijn moeder.</p> <p>De archiefbeelden worden afgewisseld met interview</p>	<p>Archiefbeelden.</p>	<p>Er is een klassiek filmrol sound effect te horen op de achtergrond.</p> <p>De moeder geeft een voice over.</p>	<p>Moeder: "Zo ging je toch iets merken dat er iets wat toch niet helemaal zou was als bij de andere jongens."</p> <p>Vader: "Nu moeten we er ons op gaan</p>	<p>Ouders geven achtergrond informatie over de ontwikkeling van Kees en hoe hij was vanaf de geboorte.</p>	<p>Veel foto's van Kees</p>

	beelden van de moeder die voor een plakboek zit.		Er is dramatische pianomuziek te horen op de achtergrond.	instellen dat we een ander leven gaan lijden.”		
#5 9:41 – 11:17	Kees overlegt met zijn moeder op de trap over het weer. Kees vindt het warme weer niet prettig.	Moeder staat boven Kees. Medium shots.	Er is geen muziek te horen op de achtergrond		Kees kan niet tegen warm weer	Vooraf de moeder van Kees wordt gevolgd door de camera
#6 11:18 – 13:20	Kees zet koffie in zijn chalet. Hij legt uit dat hij ontregeld is als de temperatuur in het land ook ontregeld is. Vervolgens gaat hij naar zijn ouders toe om te vragen wat het weer wordt de komende week. Kees barst in angst en woede uit als hij hoort dat het slecht weer wordt.	Kees wordt gevolgd door de camera. Close-ups van het koffie zetten. Tijdens de weersvoorspelling op televisie zien we close-ups van de nee schuddende hoofden van de moeder van Kees. Close-ups van Kees zijn gezicht als hij uitbarst.	We horen de weersvoorspelling op tv. Na de weersvoorspelling fade het geluid hiervan uit. Er komt dramatische muziek nadat Kees is uitgebarsten.	Vader: “Nou moeten het Kees uitleggen straks.” (over het weer) Kees: “Dat verdomde klote weer, ik haat het, het komt nooit meer goed, we gaan geen winter meer kijken... Ik wil niet meer in een mediteraan klimaat leven, dat wil ik niet.”	Kees kan niet tegen warm weer	Als Kees een uitbarsting heeft zijn er close-ups te zien van zowel Kees als zijn ouders
#7 13:20 – 15:52	Kees zet een kerstboom op terwijl zijn ouders een interview afgeven. Hoe gaat het met Kees als zijn ouders er niet meer zijn. We zien Kees in zijn eentje in de kamer zitten terwijl hij een kaarsje op steekt.	Close-ups van de moeder. Kees zit in zijn eentje in het wijde shot van de kamer.	Dramatische muziek	Moeder: “Kees is een kwetsbaar juweel, daar moet je zuinig op zijn, daar moet je het mooiste uit proberen te halen, de andere zonen laat je los.”	Wat gebeurt er met Kees als zijn ouders er niet meer zijn	Als zijn ouders spreken over wat er gebeurt met Kees als zij overlijden zien we beelden van Kees terwijl hij in zijn eentje in de woonkamer zitten. Hij ziet er angstig uit

				Hij heeft angst, wat als mijn ouders er niet meer zijn, dat is zijn noodlot.		
#8 15:53 – 24:03	<p>Scene begint met archiefbeelden van de familie van Kees.</p> <p>Vervolgens zitten de ouders met Kees met de broers van Kees in de woonkamer. Het gesprek gaat over het woonproject voor Kees</p> <p>Na een tijdje komt Kees binnen. Het gesprek verandert. Kees vraagt aan steun van zijn broers als zijn ouders overlijden.</p> <p>Kees verlaat de kamer weer.</p> <p>De familie gaat verder met het gesprek. Er zijn close-ups te zien van de familieleden die er emotioneel van worden.</p>	Terwijl het gesprek plaatsvindt zien we veel close-ups van verschillende gezichten die in het gesprek deelnemen.	<p>Onder de archiefbeelden is Franse muziek te horen.</p> <p>Als de moeder van Kees aangeeft dat de broers de zorg op zich moeten nemen wordt het stil en is er dramatische muziek te horen.</p> <p>Emotionele muziek op de achtergrond</p>	<p>Schoonzus van Kees: "De zorg die u en u man heeft gehad, dat is een enorme zware zorg, dat is bijna onmogelijk als je niet de vader of moeder bent, zelfs niet als je de broer bent om die hele taak op 1 persoon te leggen, dat bestaat niet, dat is heel zwaar."</p> <p>Broer Kees: "En ik denk dat hij op dit moment, om het bot te zeggen, heel erg verwend is."</p> <p>Broer Kees: "Waar haal je die personen vandaan als jullie er niet meer zijn</p> <p>Moeder: Die personen zijn jullie,</p>	De uitzichtsloze situatie schetsen	<p>Als de broers praten over de verwende zorg van Kees zijn er veel close-ups te zien van de moeder terwijl iemand anders praat.</p> <p>Kees heeft bijna geen oogcontact met zijn broers.</p> <p>Als Kees de kamer verlaat wordt een close up gemaakt van de deur die heel zachtjes dicht gaat</p>

				en jullie vrouwen.” (close up broer die pijnzend kijkt).		
#9 24:04 - 25:03	De vader verteld over de relatie tussen hem en Kees	Interview met de vader en archiefbeelden.			Ouders geven achtergrond informatie over de ontwikkeling van Kees, nu als hij in de puberteit zit	
#10 25:04 – 30:34	<p>Kees kan niet tegen ongewenste harde geluiden. De scene begint als Kees tegen de documentairemaker zegt dat ze zachter moet doen.</p> <p>We zien de ouders van Kees lunchen terwijl ze praten over de irritatie van Kees</p> <p>Vervolgens horen we het geluid van kettingzagen. Kees slaat zijn ramen dicht en stopt zijn oordopjes in zijn oren. Hij begint te werken aan zijn eigen gemaakt Japanse proefwerk.</p>	<p>We zien een overzichtsshot van de ouders die aan het eten zijn. De beelden worden afgewisseld met beelden van Kees die zijn eigen maaltijd bereid.</p> <p>Tijdens het maken van de proefwerken zien we veel close-ups van de Japanse tekens die Kees op papier zet. Er worden in het algemeen veel close-ups gebruikt in deze scene</p>	<p>Geen achtergrond muziek, wel hoor je versterkt omgevings geluiden.</p> <p>Bij het pan shot vanaf het huis naar het chalet van Kees zijn kettingzagen te horen.</p> <p>Kettingzagen zijn er onder gemonteerd.</p>	<p>Kees: “Ik vind eetsmakelijk zo vreselijk, dat doet me aan de woorden smakken denken.”</p> <p>Vader: “Dat smakje en dat slurpje was in het begin nog niet zo erg maar op een gegeven ogenblik ontstond dat. En toen ging die er wel op letten en dan gaat hij er zo verschrikkelijk op letten dat wat je onbewust doet al erg voor hem is.”</p>	<p>Kees heeft een probleem met geluiden.</p> <p>Ook wordt het leren van de Japanse taal in beeld gebracht.</p>	<p>Kees geeft documentairemaker een klapje als ze teveel geluid maakt</p>
#11 30:34 - 35:44	<p>Interview met de vader. Mensen zeggen dat zij Kees teveel verwennen.</p> <p>Ze gaan daarna de auto in onderweg naar de Japanse les van Kees.</p>	<p>Tijdens de autorit wordt er gebruik gemaakt van actie camera’s om de scene te filmen.</p>	<p>Als de moeder van Kees verteld dat Kees eigenlijk helemaal niet zo autistisch is is spannende,</p>	<p>Moeder: “Dit heb je niet bij andere kinderen.”</p> <p>Moeder: “Als je het aan mij vraagt is Kees helemaal niet</p>	<p>Kees passie voor het leren van de Japanse taal wordt laten zien. Dit wordt afgewisseld met interviews met de ouders die praten over zijn autisme.</p>	<p>Moeder vindt dat Kees helemaal niet zo autistisch is. De documentairemaakt er vraagt met een verraste en vragende stem of</p>

	<p>Kees krijgt van een Japanse familie les in Japans. We zien close ups van de moeder terwijl hij les krijgt. De moeder lacht.</p> <p>De moeder verteld voor het fotoboek dat Kees eigenlijk helemaal niet zo autistisch is. Vervolgens krijgen we gelijk een beeld te zien van Kees die de woonkamer in loopt om zijn Japans proefwerk te laten zien. Kees wordt gek van alle geluiden.</p> <p>Vader verteld vervolgens dat autisten een moeilijk leven hebben, ze hebben weinig eigen waarden. Je moet iemand met zo'n moeilijk leven geluk proberen te geven.</p>	<p>Tijdens de Japanse les van Kees worden shots van Kees en de Japanse familie afgewisseld met Close-ups van de moeder.</p> <p>Er wordt door de cameravoering veel gebruik gemaakt van close-ups van de Japanse tekens die Kees tekent.</p>	<p>opbouwende pianomuziek te horen. Op het moment van de belangrijke vraag van de documentaire maker stopt de muziek.</p>	<p>meer zo autistisch.”</p> <p>Vader: “Je moet dit als ouders doen, liefde voor je kind.”</p>		<p>dat wel echt zo is. Hierna volgt een beeld dat Kees gek wordt van alle geluiden om zich heen.</p>
#12 35:40 - 37:16	<p>Archiefbeelden van Kees. Kees verteld over zijn ouders en in speciaal over zijn moeder. Zijn moeder is heel speciaal voor hem. Zij kent hem.</p>	<p>Terwijl Kees aan het praten is over zijn moeder zijn er vooral close-ups van de moeder te zien. In het kader wordt de vader buiten beschouwing gelaten.</p>	<p>Zielige piano muziek</p>	<p>Kees: “Mijn moeder betekend alles. Ik zou haar onmogelijk kunnen missen. Dat is echt fantastisch, echt fantastisch. Ik zou haar onmogelijk kunnen missen. Dat zou</p>	<p>De rol van de ouders in het leven van Kees</p>	<p>De vader zit niet in het kader van de camera als Kees over zijn ouders praat.</p>

				verschrikkelijk zijn, echt verschrikkelijk zijn.” Kees: “Nee ik kan echt niet zonder mijn ouders.”		
#13 37:17 - 38:55	Archiefbeelden waarbij Kees moeder uitlegt dat Kees moeite had met zijn naarmate hij ouder werd. Moeder zit voor het fotoboek en laat foto's zien aan de camera.	Het interview met de moeder wordt afgewisseld met archiefmateriaal van Kees. Ook worden er shots van Kees gebruikt waarmee hij met zijn uiterlijk bezig is.	Piano muziek op de achtergrond		Kees kan niet naar zichzelf kijken, schaamt zich voor zijn uiterlijk.	
#17 38:56 - 41:20	Skype gesprek met Kees. Je ziet door de lay out dat het een Skype gesprek is. Kees heeft een gruwelijk pijnlijk ervaring. Zijn neef is hem boven het hoofd gegroeid. Het is een vernederend gevoel voor Kees. Kees spreekt over zijn handicap. Hij is jaloers op zijn neef. Kees zegt aan het einde van het gesprek. Dag Monique.	Skype gesprek	We horen de ruis van de slechte audio van het skype gesprek	Kees: “Er is iets verschrikkelijks gebeurd” Kees: “Een gruwelijk pijnlijke ervaring.” Kees: “Afschuwelijk vernederend gevoel.” Kees: “Welke man van 46 gaat daar nou om huilen”	Kees zit slecht in zijn vel. Verteld over zijn gevoelens op Skype	Kees vergelijkt zijn situatie met die van zijn “normale” neef. Verschil wordt erg duidelijk
#18 41:21 - 43:57	Kees en zijn moeder gaan samen in de auto. We zien beelden vanuit de auto. Een Duitse auto	Gebruik van actiecamera's.	De scene begint met triomfantelijke muziek. Als	Kees: “O wat haat ik die snelweg, dit had ik 10, 15 jaar	De gevoeligheid van Kees wordt weer gegeven. Hij vindt de snelweg te druk, de	Kees wordt helemaal gek.

	haalt de auto van Kees asociaal in. Kees wordt boos en flipt.		Kees begint te schelden stopt de muziek. Als Kees klaar is met zijn woedeuitbarsting start de muziek weer.	geleden nooit zo meegemaakt.” Kees: “Vuile teringproleten, waterstofbom op Mofrika.”	motorzagen teveel geluid maken	
#19 43:58 - 48:03	<p>Kees gaat op een zoektocht naar een woning voor zichzelf. Hij krijgt een rondleiding van een man. Alleen de moeder is mee met Kees op pad.</p> <p>De moeder is het vaak eens met Kees dat de huizen te klein zijn voor Kees terwijl de man van de rondleiding denkt dat het wel kan.</p> <p>Kees raakt geïrriteerd. We zien de camera langzaam wegglijden vanaf Kees terwijl Kees in zijn eentje blijft staan.</p>	De camera volgt Kees. Er is handheld gefilmd. Ook filmt de camera de reactie van de moeder.	<p>We horen aan het begin van de scene ontdekkende muziek. Als Kees bij een kamer komt die hij te klein vindt stopt abrupt de muziek.</p> <p>Weer onderweg naar het andere huis komt de muziek weer terug.</p> <p>Als Kees geïrriteerd raakt is er spannende muziek te horen</p>	<p>Kees: “Veels te klein”</p> <p>Kees: “Ja maar dat zou ook te klein zijn voor mijn trein.”</p> <p>Kees: “Daar heb ik echt een veel grotere ruimte voor nodig.”</p> <p>Kees: “Hier zou ik de ideale treinbaan neer kunnen zetten.</p> <p>Kees: “Dat mens is gewoon verkouden, snotverkouding. Nou dan trek ik thuis andere kleding aan.”</p>	Kees en zijn moeder gaan op zoek naar een woning. Ze zijn echter heel kieskeurig.	Kees vindt een ruimte voor zijn modeltrein erg belangrijk. Kees wilt alleen de grote huizen bekijken.
#20	Kees en zijn moeder zitten in de auto op de weg	In de auto wordt gefilmd met actiecamera's.	Als Kees verteld dat hij zich zorgen		Moeder wordt ziek, hierdoor wordt de rol van de moeder extra	De band tussen Kees en zijn moeder

<p>48:04 - 56:36</p>	<p>terug naar huis. Kees wilt uit eten.</p> <p>De moeder van Kees is ziek. Als de camera de emotie van Kees vast probeert te leggen wordt Kees boos. De camera mag hem niet filmen.</p> <p>Kees weet geen aanhouding aan te houden. Kees staat in het middelpunt van de shots. Ze kunnen niet meer uit eten, Kees zakt in de bank.</p> <p>Vervolgens zien we shots van hersenscans en zien we de moeder van Kees onder een scan liggen..</p> <p>Vervolgens zien we archiefmateriaal van Kees moeder die Kees in de armen vasthoudt. Zijn vader was bedreigend voor de rol met zijn moeder.</p>	<p>Kees wordt gefilmd van een afstand. Kees staat alleen in een kleine ruimte.</p> <p>Terwijl vader het verhaal doet over de moeder zien we een close-up van Kees die ongemakkelijk met zijn handen aan het spelen is</p> <p>Er worden close-ups gemaakt van de hersenscans van de moeder.</p>	<p>maakt is er spannende muziek te horen.</p> <p>Emotionele muziek te horen.</p> <p>Onder de archiefbeelden horen we een traditioneel filmrol geluid.</p>	<p>Kees: "Godverdomme dat dit moest gebeuren."</p> <p>Kees: "Nu heb ik geen eten."</p> <p>Vader: "Zij was de gene die Kees moest opvoeden, de vader moest het geld verdienen. "</p> <p>Vader: "Mijn vrouw Koos soms zelf de kant van Kees."</p>	<p>duidelijk. Vader legt vanuit zijn perspectief uit hoe Kees meer liefde heeft voor zijn moeder.</p> <p>Kees en zijn ouders gaan samen op zoek naar een woning. Het wordt wel erg druk voor Kees.</p>	<p>wordt weer heel duidelijk.</p> <p>Kees flipt als hij erachter komt dat moeder zich niet lekker voelt.</p> <p>De vader van Kees praat constant met de makelaar terwijl de moeder van Kees constant naast Kees staat.</p>
<p>#21 56:37 - 1:01:00</p>	<p>We zien een skype gesprek met Kees. Er zijn nog steeds geen mensen gevonden die Kees kunnen begeleiden als zijn ouders er niet meer zijn.</p>	<p>Gefilmd met de webcam.</p>	<p>We horen koninklijke muziek/ridder.</p>	<p>Kees: "Hier zou ik een geweldige treinbaan op kunnen zetten."</p>	<p>Kees en zijn ouders gaan samen op zoek naar een woning. Het wordt wel erg druk voor Kees.</p>	<p>De vader van Kees praat constant met de makelaar terwijl de moeder van Kees constant naast Kees staat.</p>

	<p>Kees gaat met zijn ouders weer een aantal huizen bezoeken.</p> <p>Kees legt uit waarom dit huis geschikt voor hem is. Op de achtergrond zien we de vader van Kees met de makelaar praten.</p> <p>Het wordt Kees op een gegeven moment te druk voor Kees. De moeder probeert Kees te beschermen terwijl zijn vader met de makelaar praat.</p>	<p>Shot fade over naar een overzichtshot van een aantal huizen die ze gaan bezoeken.</p> <p>De camera kiest vaak voor een kader waarbij de focus op Kees en zijn moeder ligt.</p>	<p>Als Kees en zijn ouders buiten het huis staat horen we weer koninklijke muziek.</p> <p>Als het allemaal te druk wordt voor Kees horen we spannende muziek op de achtergrond, violen.</p>			<p>De rol van de moeder komt duidelijk naar voren hier.</p> <p>Ook hier heeft Kees weer veel aandacht voor de mogelijkheid om een treinbaan te bouwen.</p> <p>Kees kan ook niet tegen de drukte.</p>
#22 1:01:01 - 1:01:42	Het plan van het huis zal waarschijnlijk niet doorgaan.	Skype gesprek met Kees via de webcam.		Kees: "Het kan niet worden gerealiseerd."	Het blijkt te moeilijk te zijn om een geschikt huis te vinden.	
#23 1:01:43 - 1:06:33	<p>Kees is aan het tekenen.</p> <p>Kees gaat samen met zijn moeder boodschappen doen.</p> <p>Kees zit samen met zijn ouders aan tafel bij een restaurant. Hij krijgt een klein conflict met zijn moeder omdat zijn moeder hem corrigeert.</p>	<p>We zien Kees op zijn bed zitten. Er zijn close-ups te zien van zijn knuffels.</p> <p>Kees en zijn moeder worden door de camera gevolgd als ze in de winkel lopen.</p>	We horen rustige muziek op de achtergrond.	<p>Kees: "Als je mij wat meer me gang laat gaan."</p> <p>Kees: "Het is alsof ik soms nog het kleine kindje ben."</p> <p>Moeder: "Ik laat hem nog niet los, waarom zou ik hem loslaten."</p>	Kees is het kindje van mamma. De verhouding tussen moeder en Kees is gegroeid, Kees neemt over wat moeder zegt en moeder gelooft wat Kees zegt.	Kees vindt enerzijds dat hij wat meer losgelaten moet worden, maar het wordt daarna juist duidelijk dat hij niet zelfstandig boodschappen kan doen.

		<p>Kees zit met zijn ouders in een restaurant. Close-ups van het etentje afgewisseld met interviews met de ouders.</p> <p>Interview wordt afgewisseld met beelden waarbij de moeder Kees aan het "verzorgen" is.</p> <p>Verschillende shots van Kees en zijn moeder ondersteund door muziek. Veel medium en close-up shots waarbij focus wordt verlegd tussen Kees en de moeder</p>	<p>We horen tragische piano muziek.</p>	<p>Kees: "Nou moet je maar eens ophouden met all dat gecorrigeer, ik word doodziek van jou."</p> <p>Kees: "Corrigeren vind ik niet leuk, vooral niet omdat ik weet dat ik zelfstandig genoeg ben."</p>		
#24 1:01:43 - 1:06:33	De ouders van Kees vertellen over het leven en het geluk van Kees. En wat te doen als Kees zijn moeder er niet meer is.	We zien omgevingsshots van bomen en natuur afgewisseld met close ups van Kees zijn rond dwalende ogen en archiefbeelden van Kees.	Onder de beelden is een interview te horen van de ouders. Er is ook tragische piano muziek te horen.	<p>Moeder: "Ik ben zijn bestaan"</p> <p>Vader: "Praat ik niet over, daar wil ik niets van weten... Daar ben ik nog helemaal niet aan toe."</p>	Er wordt gesproken over de mogelijke consequenties als ze komen te overlijden.	Er wordt gesproken over zelfdoding, misschien is dat "de mooiste" oplossing.

	<p>Er wordt gesproken over euthanasie, de vader wilt er niet over praten.</p> <p>Kees vraagt zich af wat er met hem gebeurt als zijn ouders komen te overlijden.</p> <p>Kees is nog niet klaar voor een nieuwe situatie.</p>	<p>In het interview vooral gebruik gemaakt van close-ups van de moeder en vader.</p> <p>Vervolgens zien we Kees weer in een Skype gesprek. Afgewisseld met close-ups van Kees die aan het tekenen is. Er worden een aantal foto's van tekeningen te laten zien.</p> <p>Interview met de moeder medium shots.</p> <p>We zien verschillende close-up shots van Kees die een marquette huis aan het bouwen is.</p> <p>We zien een Skype gesprek met Kees.</p>	<p>Tijdens het tekenen horen we rustige muziek</p> <p>We horen klassieke piano muziek op de achtergrond.</p>			
#25 1:14:56 - 1:23:25	<p>Kees verteld dat ze misschien een plekje hebben gevonden voor Kees</p>	<p>We zien een skype gesprek met Kees.</p> <p>Omgeving shots van de natuur bij</p>	<p>Er is opbouwende muziek te horen. Na de climax</p>	<p>Kees: "Mijn lotganten."</p> <p>Kees: "Zo'n trein die daar rijdt, dat</p>	<p>Er is mogelijk een ander huis gevonden. Dit is eigenlijk de laatste kans.</p>	<p>Door deze scène lijkt een mogelijke oplossing voor Kees toch nabij. Kees en zijn ouders zijn</p>

	<p>Ze gaan samen in de auto onderweg naar Zwolle</p> <p>Kees vindt de omgeving mooi. De ouders willen weten wat voor soort huizen er worden gebouwd. Er is niet echt een alternatief.</p> <p>Kees verteld over een gesprek met zijn moeder of hij misschien niet gewoon in Velp kan blijven wonen.</p> <p>De moeder van Kees is het niet eens met de plannen van de makelaar om rijtjeshuizen te bouwen, dat is veel te druk voor autisten. De makelaar vindt dat dit de beste oplossing is.</p>	<p>het mogelijk nieuwe huis van Kees.</p> <p>Er zijn shots te zien waarbij Kees in zijn eentje aan de overkant van het water zit. Medium shots.</p> <p>Shots van de buitenkant van het huis van de familie. Vervolgens zien we shots van vader die de krant leest en moeder die met Kees aan tafel zit.</p> <p>We zien een Skype gesprek met Kees.</p> <p>Shots van de ouders die bij een makelaar aan tafel zitten. We zien close-up shots van de makelaars als de moeder van Kees verteld wat er mankeert aan het huis</p>	<p>verspringt het beeld naar de auto scene. Er is vrolijke muziek te horen</p> <p>Er zijn veel vogel en kikker geluiden als de locatie is.</p> <p>Na het vastgelopen gesprek horen we tragische muziek op de achtergrond.</p>	<p>vind ik zo'n mooi gezicht.</p>		<p>tevreden over de plek.</p>
#26 1:23:26	<p>De ouders van Kees praten over dat Kees misschien beter dood kan gaan als het mislukt.</p>	<p>We zien shots van de moeder tijdens het interview. Interview wordt</p>	<p>Er is klassieke pianomuziek te horen om de emotie in de</p>	<p>Kees: "Er zijn nog dingen waar ik plezier aan kan</p>	<p>Kees praat over de mogelijkheid van zelfdoding als zijn</p>	<p>De autisme van Kees is eigenlijk een lijdensweg voor Kees. De situatie is</p>

	<p>Het zou zonde zijn om de leuke dingen van het leven op gegeven zoals zijn modeltrein. Als Kees dood wilt, wilt hij dat op een vredige manier doen en niet met messteken of gif.</p>	<p>afgewisseld met shots van Kees die met zijn trein speelt.</p> <p>Skype gesprek met Kees.</p> <p>Er zijn verschillende foto's te zien van Kees. Van zijn jeugd tot het ouder worden.</p>	<p>scène te versterken.</p>	<p>beleven, mijn modeltrein.”</p> <p>Kees: “Ik ben nog heel jong”</p> <p>Kees: “Het is een vreselijk sombere gedachte, maar dat is dan de enige wijze om van het leed en alle ellende verlost te zijn.”</p>	<p>ouders er niet meer zijn.</p>	<p>dan ook uitzichtsloos als zijn ouders komen te overlijden.</p>
--	--	--	-----------------------------	---	----------------------------------	---